

der noget saa forfærdelig uretfærdigt i, at man, efter at Flertallet af Landboerne, saa at sige alle Landboerne, i Aarenes Løb have maattet betale fuld Udstrækning baade til Præsternes Løn og til Kirkernes og Kirkegaardenes Vedligeholdelse gennem den Tiendepligt, som hvilede paa deres Jord, medens de andre i Byerne og Stationsbyerne, eller hvor det nu er, fuldt ud have haft Ret til at benytte de paagældende Goder lige saa godt som enhver anden — er der, siger jeg, nogen stor Uretfærdighed i, om man siger: Ogsaa I maa betale noget til denne Afløsningssum, saa meget mere som man jo her gaar til en tvungen Afløsning og ikke til en frivillig? Nej, jeg ser ikke Uretfærdigheden i, at man gaar denne Vej, men man vilde begaa en Uretfærdighed, dersom man vilde vedtage Lovforslaget i dets nuværende Skikkelse og ikke vilde stille alle lige og give dem, som selv have købt deres Tiende, den fulde Erstatning, der tilkommer dem lige saa vel som den, der ejer en andens Tiende. Det vilde jo dog være rent meningsløst, synes jeg, og det bliver egentlig Pointet deri — hvis man vilde sige saaledes: Dersom jeg har købt Tiende af min Nabos Jord og ejer hans Tiende, faar jeg det fulde Beløb, 25 Gange, og Statskassen betaler i Bidrag de $\frac{7}{25}$ af Afløsningssummen, men dersom jeg har købt min egen Tiende, er der ikke Tale om noget saadant, uagtet Kravet i og for sig bliver det samme. Nej, man kan tale om Retfærdighed paa den Maade, at man siger: Tiendeyderne selv skulle betale Tiende-ejerne, men man kan ikke kalde det Retfærdighed, naar man som Lovforslaget her stiller dem, der selv eje deres Tiende, paa et forskelligt Vilkaar, eftersom de have betalt den eller ikke.

Rosleff: Min Partifælle, det ærede Medlem for Københavns 3die Valgkreds (Alfred Christensen), fremkom med nogle Udtalelser, som give mig Anledning til at forlange Ordet. Han sagde nemlig, at Statsmagten havde intet med Tiendeafløsningen at gøre; men dette er urigtigt, thi det er Statsmagten, der i sin Tid har paalagt Tienden, og naar dette er Tilfældet, maa det ogsaa være den, der har noget at gøre med den, naar den skal afløses. Det ærede Medlems Paastand passer altsaa slet ikke. Da Statsmagten paalagde Tienden, paalagde den Tienden paa al Jord og alt Erhverv — altsaa ikke blot paa Jorden. Man kunde jo altsaa her sige med nogen Ret, trods alle de Kampe, der den Gang

foregik, trods al den Modstand, der blev rejst mod Tiendernes Indførelse, at det var retfærdigt, naar det var alle, der kom til at dele lige Kaar med Hensyn til denne Byrde. Men naar saa efterhaanden i Tidens Løb ikke blot de mange Erhverv, der ikke havde Jord, men ogsaa en Del Jord blev fritagen for Tiende — paa hvilken Maade, skal jeg ikke komme ind paa her, men vitterligt er det jo, at det skete —, saa havde de dog i Grunden fremdeles den Pligt, at yde deres Bidrag til de forskellige Formaal, hvortil Tienden i Tidens Løb er gaaet. Naar der nu kun er 40,000 tilbage, som skulle svare Tiende, og alle andre ere blevne fri, naar i det hele taget Udviklingen er gaaet i den Retning, at Byrden er bleven endnu tungere for dem, der ere blevne tilbage, end før, saa forekommer det mig saare naturligt, at der søges raadet Bod derpaa. Jeg tror næsten, at alle ville indrømme, at dette er retfærdigt. Men saa er der ingen anden Vej at gaa, end at gaa til Statsmagten, som har Magten i Hænde til at foretage en Forandring. Nu siger man ganske vist: Man kunde jo saa gaa tilbage til Bestemmelsen i den første Tid og paalægge al Jord og alle Erhverv Tiende. Ja, det kunde man gøre, men det vil man jo ikke gøre, og naar man ikke vil det, er der jo ingen anden Vej at gaa end at gaa til Statskassen, og derved komme jo alle til at bidrage til Tiendens Afløsning. Naar man saaledes ser paa den Uret, der i Tidernes Løb er begaaet, og man vil søge at raade Bod derpaa, ligesom man vil rette andre Ting, synes jeg ikke, at man med Rette kan sige, at det er en Gave, der gives de Mennesker. Nej, jeg mener, at man kun kan sige, at det er en Retfærdighedshandling, der foretages her, og Statsmagten er den eneste, der kan gøre det saaledes, at der ikke kan ske nogen Uret, men at der bliver ens Ret for alle. Det er jo ikke blot saaledes, som det ærede Medlem for Hurup (N. Andersen) omtalte, at i Sammenligning med Skattelovene er dette et meget stort Spørgsmaal, fordi det angaar ca. 20 Kr. pr. Td. Hartkorn, medens Hartkornsskatten og Ligningsskatten kun androge ca. 17 Kr., men det ærede Medlem maa tillige huske, at her skal Tiendeyderne jo betale de $\frac{18}{25}$, og fremdeles skulle de være med til at betale de $\frac{7}{25}$ som Skatteborgere i Landet. Den Fortjeneste, der i Virkeligheden bliver for Tiendeyderne, tror jeg derfor ikke i Virkeligheden kan siges at være saa stor, naar der skal gøres noget, saaledes at der virkelig kan komme en Tiende-